

notitie

FORUMADVIES COINS

Agendapunt 5B - Forumadvies COINS (verwijdering van 'pas toe of leg uit'-lijst)

Nummer: FS-20220420.5B-Forumadvies-COINS
Aan: Forum Standaardisatie
Van: Stuurgroep Open Standaarden
Datum: 20 april 2022
Versie: 1.0
Bijlagen: Evaluatie bouwstandaarden COINS, VISI, NLCS en IFC
Expertadvies Verwijdering COINS
Reacties op de openbare consultatie COINS

1. Advies en achtergrond

Vraag aan Forum Standaardisatie om in te stemmen met het volgende advies:

Het Forum Standaardisatie adviseert het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) om:

de bouwstandaard COINS niet meer te verplichten of aan te bevelen aan de overheid via verwijdering van de 'pas toe of leg uit'-lijst.

1.1 Achtergrond

Dit document is het Forumadvies over de verwijderen van de standaard COINS van de Lijst Open Standaarden gericht aan het OBDO en Forum Standaardisatie.

De standaard COINS versie 2.0 staat sinds 24 mei 2018 op de 'pas toe of leg uit'-lijst. Sindsdien zijn er geen nieuwe versies van de standaard aangeboden en in procedure genomen. Naar aanleiding van het rapport [Evaluatierapport bouwstandaarden \(aug. 2021\)](#) heeft Forum Standaardisatie besloten de procedure te starten ter verwijdering van COINS van de lijst Open Standaarden. Dit document bevat het Forumadvies naar aanleiding van de uitkomsten uit deze procedure.

1.2 Consequenties en vervolgstappen

Het Forum Standaardisatie brengt op basis van dit document een advies uit aan het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid. Het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid bepaalt op basis van dit advies over de verwijdering van COINS van de 'pas toe of leg uit'-lijst.

2. Toelichting

2.1 Over de standaard

Met [COINS](#) (Constructieve Objecten en de Integratie van Processen en Systemen) kunnen partijen die betrokken zijn bij bouwprojecten, digitale informatie uitwisselen. De informatie-uitwisseling vindt plaats tussen verschillende IT-platforms en -omgevingen van de betrokken partijen. COINS

zorgt ervoor dat verschillende soorten informatie in samenhang in één database kunnen worden vastgelegd en uitgewisseld. Denk daarbij aan informatie als functies, eisen- en objectenbomen, GIS-data, 2D-tekeningen, 3D-modellen, IFC-modellen, en objecttype-bibliotheek.

COINS is een uitwisselformaat, waarbij een combinatie van gegevens uitgewisseld kan worden (meerdere documenten met links onderling). Op basis van COINS kunnen verwijzingen naar documenten, inclusief metagegevens worden geadmistreerd. COINS gaat uit van een kernmodel dat een semantische beschrijving geeft van objecten, hun onderlinge relatie(s) en hun kenmerken. COINS maakt gebruik van de metadatastandaarden RDF en OWL, die beiden op de lijst aanbevolen standaarden van het Forum Standaardisatie staan.

Inmiddels zijn er internationale ontwikkelingen die COINS 2.0 hebben ingehaald. Vorig jaar is de ISO standaard [ICDD](#) (Information Container for Data Delivery) ontwikkeld, die wordt gezien als de opvolger van de Nederlandse standaard COINS. Deze bevat echter geen datamodel, maar is puur gericht op links om onderlinge data uit te wisselen, en laat de gebruikte definities voor uit te wisselen gegevens open. Hiervoor is de NEN-standaard NEN 2660 beoogd, een standaard die gaat over het modelleren van de gebouwde omgeving. In het evaluatierapport bouwstandaarden werd in plaats van NEN 2660 de Nederlandse norm NTA 8035 genoemd, de geconsulteerde experts zijn echter van mening dat NEN 2660 als opvolger van NTA 8035 gehanteerd moet worden.

2.2 Belang van de standaard: betere gegevensuitwisseling en leveranciersonafhankelijkheid

De bouwstandaard COINS draagt bij aan betere gegevensuitwisseling. COINS bevordert systeemonafhankelijke gegevensuitwisseling van samenhangende digitale bouw informatie tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers.

Dankzij COINS kunnen opdrachtgevers en opdrachtnemers die software van verschillende leveranciers gebruiken gemakkelijker samenwerken.

2.3 Betrokkenen en proces

Het Forum Standaardisatie heeft op 29 september 2021 besloten om de procedure te starten om COINS niet meer te verplichten of aan te bevelen op basis van de uitkomsten van de Evaluatie Bouwstandaarden.

Voor het opstellen van dit advies is de volgende procedure doorlopen:

1. Eind 2020 tot en met juli 2021 heeft procesbegeleider een evaluatie uitgevoerd van de volgende bouwstandaarden: VISI, COINS, NLCS en IFS. Juli 2021 is het evaluatierapport bouwstandaarden aangeboden aan Bureau Forum Standaardisatie. In dit rapport wordt, op basis van advies van de experts, aanbevolen COINS van de lijst open standaarden te verwijderen.
2. Het Forum Standaardisatie heeft op 29 september 2021 het [evaluatierapport bouwstandaarden](#) behandeld, en heeft besloten de procedure te starten voor het verwijderen van COINS van de lijst open standaarden.
3. Op 26 november 2021 heeft procesbegeleider het concept expertadvies opgesteld, dat is opgesteld op basis van het evaluatierapport bouwstandaarden.
4. De leden van de expertgroep hebben dit concept expertadvies gekregen, waarin wordt onderbouwd waarom de standaard kan worden verwijderd van de 'pas toe of leg uit'-lijst, en een aanvullende vragenlijst ter evaluatie van het concept expertadvies.
5. De experts is gevraagd te reageren op het advies en de vragenlijst in te vullen in de periode 12 tot en met 24 december 2021. Vijf experts hebben gereageerd; zij staan unaniem achter het verwijderen van COINS van de 'pas toe of leg uit'-lijst. Op 23 januari 2022 hebben de procesbegeleiders een definitief expertadvies opgesteld op basis van de reacties van de diverse geconsulteerde experts.
6. Vanaf 28 januari 2022 tot en met 25 februari heeft de openbare consultatie met de voorgestelde verwijdering gelopen. Hierop is één reactie binnengekomen.

Gedurende de procedure zijn de volgende experts geconsulteerd:

- Jan-Pieter Eelants (BIM Loket / CROW)
- Elisabeth Klören (BIM Loket / CROW)

- Anne Graas (BIM Loket)
- Ronald Bergs (Gobar Consulting Group)
- Jeroen van Geijlswijk (Technia)
- Corné Helmons (HCI Infra)
- Daan Oostinga (Semmttech)
- Niels Hoffmann (Provincie Noord-Holland)
- Aydemir Cetin (Movares)
- Niels Reyngoud (Provincie Gelderland)

Jeroen de Ruig en Arjen Brienens, beide senior consultants bij Lost Lemon hebben de procedure in opdracht van het Bureau Forum Standaardisatie begeleid. Redouan Ahaloui en Hans Laagland zijn namens het Bureau Forum Standaardisatie betrokken bij de procedure als toehoorders.

3. Toetsingscriteria

Toegevoegde waarde

De experts concluderen dat COINS **niet** voldoet aan de criteria 'Toegevoegde waarde'.

De standaard [is achterhaald](#), zoals BIM Loket (beheerder van de standaard) ook zelf aangeeft. De experts zijn het erover eens dat COINS vervangen wordt door de standaarden ICDD en NEN2660. ICDD wordt echter nog niet breed toegepast. De eerste potentiële gebruiker is wel opgestaan (Tennet). Er zijn al wel meerdere partijen (CROW, Amsterdam, Tennet, CroonWolters) aan de slag met NEN2660. NEN2660 zou wel al voor de lijst aangemeld kunnen worden.

De experts zijn het erover eens dat COINS een 'end of life' status heeft. Ondanks dat COINS door de experts als 'end of life' wordt beschouwd, wordt het nut van een standaard voor het uitwisselen van verschillende soorten bouw informatie in samenhang door alle experts onderschreven.

Open standaardisatieproces

De experts concluderen dat COINS voldoet aan de criteria 'Open standaardisatieproces', maar merken op dat de standaard niet verder wordt doorontwikkeld. Ook de beheerorganisatie zelf (BIM Loket) is van mening dat de standaard end of life is en zal geen investeringen meer doen in de doorontwikkeling en het beheer van de standaard.

Draagvlak

De experts concluderen dat er niet voldoende draagvlak is voor de handhaving van COINS op de lijst open standaarden. Belangrijke stakeholders binnen de overheid staan niet achter blijvende adoptie van de standaard, en de standaard wordt zeer weinig toegepast. De Provincie Gelderland en Rijkswaterstaat (RWS) passen COINS nog toe, maar zij zijn het gebruik aan het afbouwen. Binnen de Provincie Gelderland zijn er nog een aantal projecten en aanbestedingen (twee tot drie) die COINS toepassen, maar daarna zal het aflopen en zal COINS niet meer worden toegepast. Ook RWS past COINS nog toe in een aantal projecten, maar voor nieuwe projecten is al besloten COINS niet meer toe te passen. Er zijn geen andere partijen bekend die COINS gebruiken.

Opname bevordert de adoptie

De experts zijn het erover eens COINS een verouderde standaard is die van de lijst open standaarden kan worden verwijderd. Handhaven van de standaard bevordert ten onrechte de adoptie ervan.

4. Conclusies van de expertgroep en de openbare consultatie

4.1 Conclusies van de expertgroep

Expert adviseren om COINS niet meer te verplichten of aan te bevelen aan de overheid (via 'pas toe of leg uit'-lijst van Forum Standaardisatie). **COINS 2.0 heeft end of life-status bereikt.** De beheerorganisatie BIM-loket doet geen investeringen meer in de doorontwikkeling en in het beheer van de standaard. Experts signaleren dat (internationale) opvolgers beschikbaar zijn. **Vanuit gebruikersperspectief neemt draagvlak voor de standaard af. Belangrijke stakeholders uit de overheid zijn het gebruik van de standaard aan het afbouwen.**

Experts onderschrijven wel het nut van een standaard voor het uitwisselen van verschillende soorten bouw informatie in samenhang. In de toetsing kwam het aandachtspunt naar voren om

voor het BIM Loket om potentiële opvolgers (ICDD en NEN2660) aan te melden voor de Lijst Open Standaarden van Forum Standaardisatie.

4.2 Conclusies van de openbare consultatie

Tijdens de openbare consultatie is één reactie ontvangen. Hieronder volgt een samenvatting van de reactie uit de openbare consultatie. Voor de volledige reacties in letterlijke vorm wordt verwezen naar de bijlage.

4.2.1 Reactie

Er is één reactie op de openbare consultatie binnengekomen. De respondent is het volledig eens COINS te verwijderen van de lijst open standaarden. De respondent geeft aan dat COINS een te complexe standaard is die nauwelijks implementeerbaar is en daarnaast te beperkt in het kunnen overdragen van semantiek. Ook geeft de respondent de suggestie standaarden eerst te experimenteren met zaken die echt gebruikt worden.

4.3 Eindconclusie

De conclusie is de bouwstandaard COINS niet meer te verplichten of aan te bevelen aan de overheid. Zowel experts als uit de openbare consultatie onderschrijven deze conclusie.

Experts onderschrijven wel het nut van een standaard voor het uitwisselen van verschillende soorten bouw informatie in samenhang. In de toetsing kwam het aandachtspunt naar voren om potentiële opvolgers (ICDD en NEN2660) aan te melden voor de Lijst Open Standaarden van Forum Standaardisatie. Ook de beheerder van COINS (BIM Loket) ziet het [belang voor opvolging van COINS](#) en verwijst zelf naar potentiële opvolgers (ICDD en NEN2660) voor COINS.

5. Additionele adviezen ten aanzien van de adoptie van de standaard

De experts doen het Forum Standaardisatie en Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) de aanbeveling om bij de verwijdering van COINS van de lijst open standaarden de volgende oproepen te doen:

- Aan het BIM-loket om binnen een tijdsbestek van één jaar **ICDD aan te melden voor opname op de 'pas toe of leg uit'-lijst**, zodat er na de verwijdering van COINS een goede opvolger op de lijst kan worden opgenomen.
- Aan het BIM-loket om binnen een tijdsbestek van één jaar **NEN 2660 aan te melden voor opname op de 'pas toe of leg uit'-lijst**, zodat er na de verwijdering van COINS een goede opvolger op de lijst kan worden opgenomen.

6. Referenties

[1] [Evaluatie bouwstandaarden COINS, VISI, NLCS en IFC](#)

[2] [Expertadvies verwijdering COINS](#)

[3] [Reacties uit de openbare consultatie COINS](#)